

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej v právnej veci žalobcu: **J.**, bytom R., zastúpeného **JUDr. L.**, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie v R. , proti žalovanému: **Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach, Krajský dopravný inšpektorát**, so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.p.: KRP-50-2/DI-1-2008 zo dňa 25. apríla 2008, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/67/2008 - 22 zo dňa 15. januára 2009, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/67/2008 - 22 zo dňa 15. januára 2009 **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach zamietol v súlade s ustanovením § 250j ods.1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) žalobu o preskúmanie zákonnosti v záhlaví uvedeného rozhodnutia žalovaného, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu – Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresného dopravného inšpektorátu (ďalej len „ORPZ, ODI“) oddelenia BCP a DE v Rožňave č. p.: ORP-922/DI-SK-2007 zo dňa 15. februára 2008, ktorým bola žalobcovi uložená podľa § 22 ods. 2 zákona o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“) pokuta vo výške 132,78 eura (4.000,--Sk) za spáchanie priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona o priestupkoch, ktorého sa mal žalobca dopustiť tým, že dňa 1. novembra 2007 v čase o 15.10 hodine spôsobil dopravnú nehodu ako spolujazdec v nákladnom motorovom vozidle značky Scania evidenčného čísla V.

s návesom Lamberet evidenčného čísla L.“ na štátnej ceste I/73 v obci Krajná Poľana, kde pred pravotočivou zákrutou úmyselne zasiahol vodičovi M. do vedenia vozidla tým, že uviedol do činnosti parkovaciu brzdu v dôsledku čoho došlo k šmyku a skríženiu jazdnej súpravy, pričom ťahač prednou časťou narazil do betónového oporného múra po pravej strane cesty. Protiidúci vodič osobného motorového vozidla zn. Škoda Felícia Combi, evidenčné číslo S. v snahe vyhnúť sa zrážke s jazdnou súpravou strhol vedenie vozidla do pravej strany a narazil do zvodidla; zároveň bol žalobca zaviazaný podľa § 79 ods. 1 zákona o priestupkoch uhradiť štátu trovy spojené s prejednaním priestupku vo výške 16,60 eura (500,--Sk). O trovách konania rozhodol krajský súd v súlade s ustanovením § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu bolo vydané resp. vykonané v súlade so zákonom, žalovaný správny orgán sa v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia riadne vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu, pričom ich vyhodnotil za bezpredmetné a nepravdivé, uvádzané v snahe zbaviť sa zodpovednosti za spáchaný skutok. Krajský súd ďalej ozrejmil príčinu nezaoberania sa s námietkou žalobcu poukazujúcou na to, že priestupok nespáchal a to z dôvodu, že konal v krajnej núdzi dôvodiac tým, že predmetom prieskumu môžu byť len námietky vznesené v žalobe, ktoré už boli uplatnené v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie namietajúce jeho správnosť s odvolaním sa na ustanovenie § 205 ods. 2 písm. d/ a písm. f/ O.s.p., keď mal za to, že prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Osobitne namietal, že vo svojich vyjadreniach od začiatku konania tvrdil, že tak konal preto, lebo mal strach z jazdy bývalého kolegu pána M., ktorý jazdil značne pod vplyvom alkoholu, nebezpečne, ohrozujúc nielen seba, ale aj všetkých ostatných účastníkov cestnej premávky a preto podľa jeho názoru jeho konanie bolo konaním v krajnej núdzi, pričom túto skutočnosť nemôže zmeniť to, že tento inštitút nepomenoval odborným názvom, keďže právna kvalifikácia akéhokolvek konania a jej právne posúdenie prislúcha vždy správne orgánu a nie účastníkom. Z uvedených dôvodov preto navrhol napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmeniť tak, že sa žalobe v celom rozsahu vyhovie v zmysle jej petitu (správne sa mal domáhať podľa § 250ja ods. 3 OSP zmeny rozsudku súdu prvého stupňa tak, že odvolací súd zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie) a zároveň žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu, podrobne sa venujúc odvolacím námietkam, uviedol súhlasne s odôvodnením napadnutého rozhodnutia o odvolaní, že za smerodajnú, ohľadom preukázania priestupku, považuje prvotnú výpoveď žalobcu na mieste, ako aj výpoveď vodiča kamióna pána H., z ktorých vyplýva, že po predchádzajúcej hádke, ale na základe vzájomnej dohody pokračovali v jazde do Vranova nad Topľou, pričom počas cesty od hraničného priechodu na Svidník sa znovu pohádali a pri prejazde cez obec Krajná Poľana, žalobca vidiac pravotočivú

zákrutu, po predchádzajúcej požiadavke o znížení rýchlosti, smerujúcej vodičovi kamióna M., uviedol do činnosti ručnú parkovaciu brzdu, pričom mal, podľa výpovede vodiča kamióna, pred týmto aktom povedať, cit.: „teraz pôjdeme spolu hore“. K odvolacej námietke žalobcu, že jeho konanie, bolo konaním v krajnej núdzi konštatoval, že prvostupňovým správnym orgánom bolo konanie žalobcu kvalifikované ako priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona o priestupkoch účinného v čase spáchania skutku, pričom tým, že toto konanie kvalifikoval ako priestupok je zrejmé, že nešlo o konanie v krajnej núdzi. Ďalej žalovaný vo svojom vyjadrení zastával ten názor, že príslušný správny orgán nie je povinný, pri každej prejednávanej dopravnej nehode, ktorú kvalifikuje ako vyššie citovaný priestupok, aj zdôvodňovať, prečo sa nejedná o krajnú núdzu a zároveň poukázal na to, že pokiaľ by žalobca na ústnom pojednávaní, resp. v odvolaní konkrétne uviedol, že konal v krajnej núdzi, tak by sa s touto námietkou tak prvostupňový správny orgán, ako aj odvolací orgán vysporiadal. Trvajúc na tom, že žalobca sa dopustil priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky tak, ako je uvedené v rozhodnutí o priestupku č.p.: ORP-922/DI-SK-2007 zo dňa 15. februára 2008, navrhol rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Priestupkom nie je konanie, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému zákonom, ak týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil, a toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak (§ 2 ods. 2 písm. b/ zákona o priestupkoch).

Priestupku sa dopustí ten, kto iným konaním, než ako je uvedené v písmenách a/ až h/, poruší všeobecne záväzný právny predpis o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky (§ 22 ods. 1 písm. k/ zákona o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku).

Priestupku sa dopustí ten, kto porušením uvedeným v písmene k/ bezprostredne ohrozí bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky alebo spôsobí dopravnú nehodu (§ 22 ods. 1 písm. l/ zákona o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku).

Prepravované osoby nesmú svojim správaním ohrozovať bezpečnosť cestnej premávky najmä obmedzovaním vodiča v bezpečnom ovládaní vozidla, zotrvaním na miestach, kde by boli ohrozené, a vyhadzovaním predmetov z vozidla (§ 42 ods. 2 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení účinnom v čase spáchania skutku).

Z pripojeného administratívneho spisu odvolací súd zistil, že rozhodnutím č.p.: ORP-922/DI-SK-2007 zo dňa 15. februára 2008 ORPZ, ODI oddelenie BCP a DE v Rožňave, ako príslušný orgán podľa § 54 zákona o priestupkoch v znení účinnom do 31.1.2009, uznal žalobcu vinným zo spáchania priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku, ktorého sa mal dopustiť tým, že dňa 1.11.2007 v čase o 15,10 hodine mal spôsobiť dopravnú nehodu ako spolujazdec v nákladnom motorovom vozidle značky Scania evidenčného čísla V. s návesom Lamberet evidenčného čísla L.“ na štátnej ceste I/73 v obci Krajná Pol'ana, kde pred pravotočivou zákrutou mal úmyselne zasiahnuť vodičovi M. do vedenia vozidla tým, že uviedol do činnosti parkovacia brzdu v dôsledku čoho došlo k šmyku a skríženiu jazdnej súpravy, pričom ťahač prednou časťou narazil do betónového oporného múra po pravej strane cesty a protiidúci vodič osobného motorového vozidla značky Škoda Felícia Combi evidenčného čísla S. Bc. J. v snahe vyhnúť sa zrážke s jazdnou súpravou strhol vedenie vozidla do pravej strany a narazil do zvodidla; pri dopravnej nehode k zraneniu osôb nedošlo. Za uvedený priestupok uložil prvostupňový správny orgán žalobcovi v súlade s ustanovením § 22 ods. 2 zákona o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku pokutu vo výške 132,78 eura (4.000,--Sk) a zároveň ho zaviazal podľa § 79 ods. 1 zákona o priestupkoch k náhrade trov konania v sume 16,60 eura (500,--Sk).

Rozhodnutím č.p.: KRP-50-2/DI-1-2008 zo dňa 25. apríla 2008 žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) odvolanie podané žalobcom zamietol a rozhodnutie ORPZ, ODI, oddelenie BCP a DE v Rožňave potvrdil, pričom sa v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vypořiadal so všetkými odvolacími námietkami žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, podrobne sa zaoberajúc odvolacou námietkou žalobcu, riadne uplatnenou v žalobe proti rozhodnutiu a postupu žalovaného správneho orgánu, že jeho konanie, ktorým uviedol do činnosti ručnú parkovacia brzdu nákladného motorového vozidla, bolo konaním v krajnej núdzi, dospel k záveru, že táto s prihliadnutím na všetky konkrétne okolnosti a súvislosti dopravnej nehody nemôže obstať.

K vylúčeniu protiprávnosti konania, vykazujúcemu inak znaky priestupku, musia byť v súlade s ustanovením § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o priestupkoch kumulatívne splnené tri základné podmienky, ktorými sú:

- a) konanie, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému zákonom,
- b) týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil (zásada proporcionality) a
- c) toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak (zásada subsidiarity).

Podstata krajnej núdze spočíva v tom, že pri nej dochádza k stretu dvoch záujmov chránených zákonom, pričom jednému z nich hrozí porucha (tzv. chránený záujem), ktorá môže byť odvrátená len poruchou druhého záujmu (tzv. obetovaný záujem). Poruchou, treba na účely naplnenia zákonných podmienok stanovených pre inštitút krajnej núdze rozumieť bezprostredne hroziace nebezpečenstvo, pričom konanie v krajnej núdzi je vylúčené, keď možnosť poruchy hrozí vo vzdialenejšej budúcnosti. Posudzovanie taxatívneho splnenia ďalších princípov krajnej núdze, a to princípu proporcionality a princípu subsidiarity príslušnými správnymi orgánmi, respektíve súdmi v rámci súdneho prieskumu, prichádza do úvahy až po ustálení, že v konkrétnom prípade záujmu chránenému zákonom, nebezpečenstvo bezprostredne hrozilo.

Podľa názoru odvolacieho súdu, konanie žalobcu zapríčiňujúce uvedenie ručnej parkovacej brzdy do činnosti, ním posúdené ako konanie v krajnej núdzi, nevykazovalo znaky inštitútu vylučujúceho jeho zodpovednosť za spáchaný priestupok. Ako vyplýva zo záznamu o podaní vysvetlenia spísaného ORPZ, ODI vo Svidníku na mieste dopravnej nehody dňa 1. novembra 2007 žalobca, ktorý bol v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu (o 15,48 hodine, t.j. po uplynutí 38 minút od dopravnej nehody, mu bolo zistené 1,13 miligramov etanolu v litri vydychovaného vzduchu) priznal uvedenie ručnej parkovacej brzdy do činnosti, pričom toto svoje konanie zdôvodnil tým, že vodič kamiónu M., podľa jeho názoru jazdiaci príliš rýchlo, nereagoval na jeho požiadavku, aby spomalil v obci Krajná Pol'ana pred blížiacou sa pravotočivou zákrutou. Následne v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu svoju pôvodnú výpoveď zmenil v tom smere, že ručnú parkovaciú brzdou neuviedol do činnosti úmyselne, ale táto bola uvedená do činnosti tým, že vodič M. mu ruku naznačujúcu možnosť zatiahnutia tejto brzdy chytil a tlačil smerom dolu, čím sa brzda dala do činnosti. Zo zápisnice o obhliadke miesta dopravnej nehody spísanej ORPZ, ODI vo Svidníku dňa 2. novembra 2007 a rovnako aj z fotodokumentácie ORPZ, ODI vo Svidníku je zrejmé, že v momente začiatku brzdenia nákladného motorového vozidla sa na ceste I. triedy, číslo 73, KM: 52,80 nenachádzalo žiadne iné motorové vozidlo, nákladné motorové vozidlo nejazdilo v protismere, ako tvrdil žalobca, pričom zľahka do protismeru sa dostalo práve v dôsledku brzdenia prostredníctvom náhleho zatiahnutia ručnej parkovacej brzdy. Vychádzajúc z uvedeného, má odvolací súd za to, že v okamihu zatiahnutia ručnej parkovacej brzdy bezprostredne nehrozilo nebezpečenstvo dotknutému záujmu, a teda nebola splnená kľúčová podmienka krajnej núdze, práve naopak, jej náhlým uvedením do činnosti žalobcom došlo bezprostredne k ohrozeniu života vodiča M. H., žalobcu, ako aj eventuálnych vodičov oproti idúcich motorových vozidiel. Odvolací súd preto zhodne s názorom žalovaného správneho orgánu

vyhodnotil obranu žalobcu založenú na zavinení vodiča M. H., ktorý mal tlačením ruky žalobcu na ručnú parkovaciu brzdu spôsobiť jej činnosť, za účelovú, smerujúcu k zbaveniu sa deliktuálnej zodpovednosti za spáchaný priestupok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považujúc rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ako aj prvostupňového správneho orgánu za zákonné, vydané na základe spoľahlivo a náležite zisteného skutkového stavu, vyhodnotiac námietky žalobcu uvedené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu za nedôvodné, potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny vo výroku podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p..

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa však nestotožňuje s tou časťou odôvodnenia napadnutého rozsudku, týkajúcej sa posúdenia námietky žalobcu o jeho konaní v krajnej núdzi, dôvodiac tým, že v rámci súdneho prieskumu rozhodnutí a postupu správnych orgánov je žalobca v správnej žalobe oprávnený uplatniť aj námietky, ktoré nevzniesol v správnom odvolacom konaní. Preto krajský súd pochybil, ak sa námietkou žalobcu o jeho konaní v krajnej núdzi nezaoberal, s odôvodnením, že táto nebola uplatnená v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu vydanému v správnom konaní.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože nebol v tomto konaní úspešný a žalovanému preto, že mu z dôvodu neúspešného odvolania žalobcu trovy odvolacieho konania nevznikli.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 17. februára 2010

**JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth